Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 322. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 322. JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, DECEMBER 3, 1952. VOL. LX.

ДОРКІН З А.Ф.П. НОВИЙ СЕКРЕТАР ПРАЦІ

Ню Йорк. — Новообраний президент Двайт Д. Айзенгавер викінчив організацію свого кабінету, призначуючи на становище секретаря праці Мартіні П. Доркіна, а на становище секретаря торгівлі Сінклера Вікса. Доркін це демократ і католик. Він займав пост директора праці в стейті Ілиной за часів двох демократичних і одного республіканського губернатора. В робітничій організації він займає пост голови в юнії паяльщиків, що поширена в ЗДА й Канаді. Тепер він живе в Чеві Чейс, у стейті Меріленд, недалеко Вашингтону, та має 58 років життя. Призначення Доркіна виявляє, що вибраний президент не послухав ні ради сен. Тефта ані Дюї. Тефт дораджував призначити секретарем праці Джорджа Міні, новообраного голову Американської Федерації Праці, а губ. Дюї сприяв призначенні Кларенса Е. Маніона з правничого виділу університету Нотр Дам.

Сінклер Вікс це керівник Республіканської партії в стейті Массачусетс і один з провідників кампанії за Айзенгавера ще з передконвенційних часів. Він голова багатого підприємства срібних виробів Рід і Вартон з Тонтон, Масс. і має зв'язки з банковими підприємствами. Його батько був секретар війни в адміністрації Гардінґа. Підсекретарем праці призначив Айзенгавер Валтера Вільямса з Сіятл, у стейті Вашингтон. Він очолював організацію Незалежних Громадян за вибір Айзенгавера-Ніксона, одначе самий зачисляє себе до республіканців. — Після викінчення призначень на кабінетні й інші високі становища ген. Айзенгавер уже готовий їхати до Кореї. Його виїзд як і плян подорожі втримується в суворій таємниці.

Конгресмен Гю Скат з Пенсилвенії виявив, що при головній республіканській квартірі створено комітет для придбання $150,000 на покриття витрат ген. Айзенгавера в часі його підготовки до перебрання адміністрації 20 січня. — З Вашингтону сповіщають, що пані Айзенгавер відвідала Білий Дім, щоб скласти свої пляни для перебрання в ньому господарки, коли її чоловік перенесе туди свої бюра.

Айзенгаверові не ворожать „щастя" в Кореї

Вашингтон. — Дру Пірсон, який вміє звичайно витягнути на денне світло таємні події в Білому Домі, довідується про інформації, які дістав вибраний президент Айзенгавер з Пентагону, для орієнтації у своїх змаганнях покінчити війну в Кореї. Ці інформації такі: 1. Війна між Об'єднаними Націями й червоними китайцями в Кореї не має виглядів на швидке закінчення, бо китайцям вона служить як заслона для вимагання від Росії більше зброї й воєнних матеріялів. 2. Війна дає китайцям нагоду сконсолідувати силу в Манджурії, де росіяни хочуть здобувати впливи для себе. 3. Війна служить китайцям як засіб вести агітацію проти чужинців. 4. Росія має свій окремий інтерес в тому, щоб подиктувати Америці високу ціну за відступлення від війни в Кореї, коли вона довідалася з передвиборчої кампанії, що Республіканська партія хоче забрати американські війська з Кореї. — Айзенгавер може приспішити закінчення війни, якщо вжиє дві-три дивізії китайських націоналістичних військ з Формози проти червоних китайців, або озброїть більше південно-корейських дивізій.

Десять стейтів за створення басейну ріки Мізури

Омага, у стейті Небраска. — Губернатори й інші представники десяти стейтів, положених в долині ріки Мізури, одобрили договір для створення басейну для використання вод цієї ріки для розвитку обширу 529,000 квадратових миль, спільним коштом стейтів і федерального уряду. Наступний крок в цій справі залежатиме від успіху делеґацій тих стейтів, які вибираються на переговори з представниками Конґресу й президентом у Вашинґтоні. Витрати на фінансування проєкту передбачуються на п'ятнадцять більйонів долярів. Проєкт вимагає побудову понад сотні гребель і водних збірників на малих ріках та різних побудов для мельйорації землі.

Академія за зміни в іміґраційнім законі МекКаррана

Бостон. — Рада Американської Академії Мистецтва і Наук зажадала „рішуче" поробити зміни в іміґраційнім законі МекКаррана-Волтера з 1952 р. і оприлюднила свої мотиви в місячнім бюлетені академії з підписом голови ради, д-р Джана Т. Едсалла. Головний закид проти закону такий, що іміґрація причиняється до частих вимін ідей між Америкою й іншими країнами, як це показується на прикладі ЗДА й Англії в справі пенисилини, або в справі мезонів у циклотронах, як цього навчився бразилійський фізик в Англії. Ухвалу за зміну закону винесено на зібранні ради академії, що відбулося в листопаді.

ДОЛЛЕС ЗА ДВОПАРТІЙНУ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ

Вашингтон.— Призначений ген. Айзенгавером на становище секретаря стейту Джан Фостер Доллес вже тепер робить зусилля, щоб поставити закордонну політику Злучених Держав на двопартійній базі. Вибраний президент, Двайт Д. Айзенгавер, підтримує ці зусилля Доллеса, який складав вже раз пляни такої політики в 1944 р., коли секретарем стейту був Кордел Голл. Уже тоді була думка, щоб в порозумінні з республіканцями й демократами створити раду закордонної політики, яка мала б таку повагу, як президентський кабінет, а її завданням було б складати далекосяглі пляни на майбутність і вирішувати поточні політичні питання. Доллес теж виявив, що він бажає посилити працю різних теперішніх комісій в департаменті стейту для тісної співпраці з географічними підкомісіями сенатської комісії закордонних справ. Ці комісії були створені в секретаріяті стейту вже теперішньою адміністрацією, одначе Доллес робить закиди, що їм не приділювано доволі праці, для якої вони були покликані. Він теж докоряє теперішній демократичній адміністрації за те, що як каже, вона радилася з обидвома партіями тільки тоді, коли приходила якась криза. — З поточних справ, що вже назріли до вирішення, Доллес має зайнятися призначенням делеґації Злучених Держав на наступне зібрання держав з Північно Атлантійського Пакту, яка збирається в Парижі 15 грудня. Цю справу мають обговорити в середу на нарадах департаменту стейту.

НОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО АКТИВНУ ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ В УКРАЇНІ

В останньому часі поодинокі американські газети надрукували низку спеціяльних повідомлень від своїх кореспондентів з Европи про продовжування активного українського резистансу проти комуно-російських окупантів в підсовєтській Україні. Вістки подані або на підставі свідчень втікачів, або з інших „поінформованих джерел". — Довшу вістку на цю тему подала „Шікаґо Гералд Трибюн" з 10-го листопада в кореспонденції Лара Рю з Мюнхену. В повідомленні сказано:

„Підпільний резистанс проти совєтської влади продовжується в Україні — заявив один студент зі Львова, якому пощастило в останньому втекти до Австрії. Український нарід — твердить він — переконаний, що його не може зустріти вже нічого гіршого від теперішнього режиму. Він вірить, що єдиним виходом з положення може бути війна." Кореспондент в дальшому подає, на підставі свідчень студента, такі інформації про львівський університет ім. Ів. Франка, „великого українського поета і вченого": В останньому році на цей університет вступило — 2,753 студенти, з того 1,688 українців, 357 поляків і 708 росіян. В університеті вчить 300 професорів, з того 244 є росіянами. Сам Львів, як і інші міста України, швидкими темпами русифікується. Згаданий студент втік зі Львова після того, як там почались нові масові арешти, головно молоді, під закидом приналежности до українського революційного підпілля та до Української Повстанської Армії. Він насамперед втік до Дрогобича, де працював в рафінерії нафти. Перебуваючи в одному малому селі в районі, він пережив таку подію: Одного дня місцевість оточив неозначений ближче відділ війська та наказав всім селянам зійтись разом в приміщенні сільської ради. „Тоді один молодий вояк виголосив промову до тої міри антикомуністичну і антиросійську, що кожний був до краю здивований і в приміщенні настала мовчанка, наче в церкві. Під час промови ввійшло кілька молодих людей, повіваючи синьо-жовтими українськими прапорами, як теж чорно-червоними прапорами УПА. Вони співали український національний гимн та різні революційні пісні. Вони зникли так само несподівано, як і з'явились, але під час їхнього побуту в місцевості зліквідовано всіх аґентів НКВД та представників совєтської влади". Студент, що втік 9 тижнів тому при допомозі УПА, оповів низку інших фраґментів з підпільної боротьби в Україні.

Американці пригадують сталінсько-гітлерівську торгівлю українцями

Нюарк. — „Ди Нюарк Стар-Ліджер" з 1-го грудня пригадав знову торги між Гітлером і Сталіном коштом „українських націоналістів". Римський кореспондент тої газети, Джордж Веллер, аналізує причини Катинської масакри польських старшин, і при цій нагоді пригадує, що Сталін, перед Катинським вбивством, пропонував Гітлерові видати польських полонених в заміну за 15,000 українських націоналістів. Кореспондент твердить, що Гітлер видав Сталінові українців, але відмовився прийняти „біль голови" з прохарчуванням і охороною польських полонених, так, що і українці і поляки попали під ніж Сталіна.

Чеський або польський дипломат повісився на корбалі

Рим. — В кабіні першої кляси італійського корабля „Джюліо Цезаре" знайдено тіло чеського або польського дипломата, що їхав цим кораблем із Південної Америки до Генуї. Ствердили, що він називався Ладіслав Брозік. Подорожні заявили, що він був дуже поденервований, бо боявся за долю своєї рідні, до якої їхав. Він оповідав, що їде „під ескортою" двох молодих москалів, які займали кабіну побіч нього. Брозік повісився на двох зв'язаних краватках. Немає доводу, що його самовбивство має який-небудь зв'язок із тими двома його сторожами.

Перемога лівих у виборах у Венесуелі

Каракас. — У Венесуелі відбулися вибори в усій країні до Уставодавчої Асамблеї, у яких, за припущеннями, повинно було взяти участь двамільйони осіб. Це перші, по п'яти роках, вибори, які викликали увагу населення, що останні роки хвилювалось внутрішніми непорозуміннями. Виборчі приміщення посилено охоронялись, щоб перешкодити можливим заколотам спокою. Нововибрані 103 члени Асамблеї матимуть завдання переглянути конституцію й уложити приписи вибору уряду, що замінить Хунту, яка керувала Венесуелею від революції в листопаді 1948 року. У виборах взяли участь п'ять партій Венесуелі, а недопущені до участи крайні ліві партії — Комуністична та Демократична Партія Дії, що перемогла на виборах в 1947 році, але була повалена революцією Хунти. Відомості, що продісталися з Венесуелі про вислід голосування ще дуже неточні, поскільки виявлено, що інформації закордон цензуруються владою. Все таки вже тепер відомо, що партії, підтримувані урядом потерпіли поразку, а симпатії населення виявились на боці поміркованих лівих партій. За приватними відомостями, „Демократичне Об'єднання" та „Християнсько-Соціялістична партія Копеї" отримала 656,000 голосів, себто третину з усіх, що можуть бути віддані, голосів. Підрахунок цей, звичайно, дуже неповний. Інакше представляються висліди голосування за офіційними джерелами, що їх подала Верховна Виборча Рада. Повідомлення стверджує, що ліве Демократичне Об'єднання здобуває перемогу, мавши 54 відсотки усіх голосів або, в числах, 294,593.

Окружні Союзові Збори в Джерзі Ситі відложено

Свого часу новостворена в Джерзі Ситі Окружна Рада Відділів Українського Народного Союзу Надгудсонської округи була заповіла на неділю 7-го грудня союзові громадські збори-віче, на якому мали бути вияснені та обговорені всі важливіші громадські проблеми. В тій справі відбулися наради Екзекутиви Окружної Ради Відділів УНС, на яких рішено відложити реченець цих громадських зборів-віча на січень або лютий наступного року, з уваги на перевантаження громад округи іншими сезоновими імпрезами, як теж з деяких технічних мотивів. Точна дата зборів-віча, як теж програма, будуть своєчасно проголошені. Екзекутива Окружної Ради рівночасно рішила вислати свого представника до новоствореного Громадського Комітету, який приготовляє „Український День" в Джерзі Ситі на 25-го січня, та звернутись із закликом до всіх відділів УНСоюзу округи, щоб взяли в тій підготовці та в самому Дні якнайактивнішу і масову участь.

НІМЕЧЧИНА НЕ ПРИЗНАЄ ВИСЛІДУ ВИБОРІВ В САРСЬКІЙ КРАЇНІ

Бонн, Німеччина. — Канцлер Західної Німеччини д-р Конрад Аденауер, як і публічна опінія, відмовляються визнати за законний вислід недільних виборів в Сарській країні, вважаючи, що вони не були „вільним висловом" волі сарського населення. Вислід виборів, в яких величезна більшість голосів була віддана в користь тих партій, які одобрюють теперішній автономний статут Сарщини та її господарського зв'язку з Францією, не переконав ані німецького уряду, ані німецької публічної опінії, що населення Сарської країни не бажає собі злуки з Німеччиною та повороту під німецьку владу. Німці вважають, що ці вибори „взагалі нічого не доказують" і гостро критикують за них французів та їх ролю в тих виборах. Сам канцлер Аденауер був настільки обережний, що вину за такий вислід виборів не звалює на Францію, тільки на сарського прем'єра Йоганнеса Гофмана. Деякі німецькі газети, навіть ті, що їх вважається за вислів урядової думки, докоряють Англії і Америці за те, що вони, мовляв, дозволили Франції на переведення тих „недемократичних виборів" в Сарщині, а канцлер Аденауер заявив, що він задумує видвигнути справу „відсутности демократичних вольностей в Сарщині" перед Европейською Радою Міністрів.

Новий президент в Мехіко

Мехіко Місто. — У столиці Мехіко й у цілій країні відбулися урочистості передачі влади новому президентові Адольфові Р. Кортінесові, який змінює свого попередника президента Міґеля Алеманя. Урочистості розпочалися прийняттям вірчих грамот від п'ятидесяти п'яти делеґацій чужоземних країн, серед яких загальну увагу звертала на себе делеґація ЗДА, що її очолює секретар хліборобства Чарлс Бреннан і амбасадор Вільям О'Дваєр. До цієї делеґації прилучився редставник ген. Айзенгавера, віцепрезидент Річард Ніксон, що прибув окремо. Символічне передання влади відбулося в урядових установах, де сподіваються великих змін. Хоч найсильніша в Мехіко Партія Революційних Установ (П.Р.І.) надалі затримала своє керівниче становище, то влада президента в Мехіко настільки сильна, що можливі далекосяглі зміни, насамперед в особистому складі державних урядовців. Ця непевність вже кілька місяців відбивається в урядуванні, поскільки особи що провадять важливіші справи не певні, чи вони їх кінчатимуть. У неділю прощали дотеперішнього президента державні урядовці, що зібралися в кількості 25,000 осіб, співаючи „Ляс Манітатас", традиційну мехіканську пісню на день народження. Коли Алемань приймав дипломатів, барвна кавалькада прибула в столицю з мехіканського західного побережжя нововибудованим шляхом. Яскраво прибрані авта везли транспаренти з написами, що вітали й дякували уступаючому президентові за його працю.

У своїй першій промові, новий президент пообіцяв провадити гостру боротьбу з надуживаннями влади та очистити народнє життя від нечесних осіб, що загніздились у різних установах та підприємствах. Свою промову президент Кортінес виголосив перед представниками чужоземних держав та 2,000 офіційних осіб. Як доказ задумів президента змінити дотеперішні порядки, може служити цілковита зміна міністрів, що серед них є багато цілком „нових облич".

Новий п'ятирічний плян в Арґентіні

Буенос Айрес. — Президент Арґентіни, Х. Перон — сповістив конґрес про окремий плян впровадження нової „п'ятирічки", що мала б діяти від 1953 до 1957 року. З предложеного пляну, представники соціялістичної, радикальної і консервативної партій роблять висновок, що президент посилює наслідування метод Муссоліні та що в пляні є твердження, які говорять про дальше обмеження опозиції. Дійсно, у зверненню президента висловлено, що соціяльні, політичні й економічні організації постільки втішатимуться свободою, поскільки вони сприятимуть зростанню соціяльної оправедливости, економічної незалежности і політичної самостійности нації. У плянах на майбутнє передбачується сприяння помноження населення, опіка над матерями, охорона родинного життя та позашлюбних дітей, перегляд шкільних підручників і внесення в них патріотичних моментів, перенесення великих фабрик на провінцію, заселення порожніх обширів, обмеження відсотку чужинців тощо.

Студентки з-закордону в Америці

Вашингтон. — Американське Товариство Університетських жінок виявляє, що поточного року, як сьомого року, в якому воно роздає допомоги на науку закордонним жінкам для студій в Америці, призначено 54 стипендій для жінок з двадцять чотирьох країн. Обчислення виказують, що на рік шкільний 1952-53 ці стипендії досягають суми 123,000 дол. Фонди на ці стипендії приходять кожного року від понад 122,000 членів товариства. Місцеві відділи товариства перебирають на себе ще ролю господарів і друзів під час перебування стипендисток в Злучених Державах, від самого вступу на американську землю аж до їх виїзду додому. Все одно, чи стипендистки прибувають до Сан Франсіско, чи до Ню Йорку, їх уже там вичікують представниці товариства, готові до всяких прислуг. Кошти подорожі покриває звичайно федеральний скарб на підставі закону Фулбрайта, одначе, коли забракне грошей з федеральних фондів, тоді Товариство Університетських Жінок збирає потрібні гроші між своїми членами.

Змінюється спосіб життя англійців

Лондон. — Видрукували річну статистику про те, як змінився спосіб життя англійців від початків другої світової війни досі. Впадає в очі великий зріст злочинности в Англії та Валії, і її зменшення в Шотляндії. Число злочинів різного роду насильства виносило 1938 року 1,583, а 1951 р. — 3,929. В Шотляндії це число зменшилося: 1938 р. — 1,711, а 1951 — 802. Зросло також число злочинів малолітніх в Англії та Валії: 1938 р. — 55,511, а 1951 р. 75,857. Число розводів збільшилося вчотири рази. 1938 р. — 7,621, а 1951 р. — 29,936. Число просьб про розводи зросло в 1951 році, коли ухвалили закон, що уряд має помагати в розводі тим особам, що не мають грошей на покриття коштів розводу. 1950 року таких просьб було 29,096, а 1951 року 37,637. Одночасно зменшується число народжень. 1947 року народин було 1,025,000, а 1950 тільки 818,000. Зате збільшився вік англійців. 1870 року тільки 60,700 англійців умерло після осягнення 75 року життя, а 1951 такий вік осягнули 221,200 осіб. Більше число англійців їсть у ресторанах, збільшилося число телевізійних апаратів, а зменшується число тих, що користуються радіом.

КОМІТЕТ О.Н. ПРИЙНЯВ ІНДІЙСЬКИЙ ПЛЯН ЩОДО КОРЕЇ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Політичний Комітет Об'єднаних Націй, в якому заступлені всі країни, що є членами цеї світової організації, прийняв в понеділок 1-го грудня більшістю 53 голосів проти 5 совєтських індійську компромісову резолюцію в справі репатріяції полонених в Кореї. Всі країни голосували в користь резолюції, а проти неї було тільки п'ять совєтських і сателітських голосів, при чому національно-китайський представник здержався від голосування, а ліванський представник був неприявний. Тому, що комуністичний Китай вже відкинув цю резолюцію, в дипломатичних колах не бачать можливостей, щоб вона могла перерішити перемир'я в Кореї, яке власне через суперечності в справі репатріяції полонених застрягло на „мертвій точці". Проте, в ухвалі тої резолюції добачується велику моральну перемогу для Заходу, вже хочби тому, що в користь резолюції голосували солідарно із західними країнами — теж всі азійські і арабські представники. Індійську резолюцію вважається „тріюмфом компромісу", бо вона в основі признає комуністичний принцип, що всі полонені повинні бути репатріовані після перемир'я, але рівночасно приймає аліянтське становище, що жаден полонений не може бути ані репатріований, ані здержаний силою. Отже, на підставі цеї резолюції репатріяція полонених могла б відбутися тільки на обстоюваній аліянтами добровільній базі. Доля тих полонених, які впродовж 90 днів після перемир'я відмовилися б від репатріяції, мала б бути вирішена політичною конференцією, яка в тому часі мала б відбутися та на яку погодились аліянти і комуністи вже в дотеперішніх переговорах в Панмунджом в справі перемир'я. Крім того, Політичний Комітет О. Н. прийняв більшістю 39 голосів проти 5 совєтських данське доповнення до резолюції, на підставі якого встановляється, що політична конференція повинна вирішити долю нерепатріованих полонених впродовж 30 днів — (індійська резолюція давала на це 60 днів), а після того часу, якщо б конференція в цій справі не могла погодитися, нерепатріовані полонені перейдуть під політичну, моральну, правну і матеріяльну опіку Об'єднаних Націй. Тепер ця резолюція перейде під ухвалу до Генеральної Асамблеї і після того голова Асамблеї Лестер Б. Пірсон, має передати ці пропозиції формально урядам комуністичного Китаю і Північної Кореї.

Великі успіхи аліянтської авіяції в Кореї

Токіо. — Головне Командування аліянтських повітряних збройних сил на Далекому Сході подало вчора такі висліди акції аліянтської авіяції в Кореї за місяць листопад: на північно-корейських дорогах аліянтські літаки знищили 3,300 ворожих автомашин з воєнним вантажем; в тому часі знищено над Північною Кореєю 23 ворожі літаки совєтського типу МІГ, що збільшує загальні втрати ворожої авіяції від початку комуно-китайської інтервенції в корейській війні до 508 літаків. Впродовж місяця листопада аліянтська авіяція втратила 17 літаків, з того чотири літаки в повітряних боях, дев'ять від протилетунської артилерії і чотири „з інших причин". Вчора вздовж корейського фронту майже не було боєвої активности з уваги на погану погоду. Комуністичний зв'язковий в Панмунджом передав натомість аліянтському зв'язковому новий протест, вже другий впродовж останніх двох днів, проти здогадного бомбардування аліянтськими літаками одного табору полонених в Північній Кореї, при чому чотирьох полонених мало бути поранених.

В Польщі арештували п'ятьох церковних достойників за шпигунство

Лондон. — Урядова польська пресова аґенція повідомила, що в понеділок у Кракові арештувала державна поліція п'ятьох високих церковних достойників за шпигунство. Це вважають тут за першу відповідь польського комуністичного уряду на іменування архиєпископа Вишинського кардиналом. Арештували таких священиків: о. канцлера Краківської Курії Болеслава Пшибишевського, нотарів цієї курії оо. Віта Бистржицького та Яна Похопєна, та отців Йосифа Леліта і В. Шманека. Їм закидають шпигунство та зв'язок із підривними особами. Пресова аґенція твердить, що під час арештування знайшли — „інструкції, звіти та шпигунський матеріял". Звертають увагу на те, що ті польські урядові обвинувачення подібні до тих, які угорський уряд видвигав проти помічників кардинала Міндсенті перед його арештуванням та судом над ним. Польська пресова аґенція підкреслює, що ці обвинувачення не відносяться тільки до названих священиків, але до всього католицького духовенства в Краківській архідієцезії. —

ЗАВОРУШЕННЯМИ В ІРАКУ КЕРУВАЛИ ІРАНСЬКІ КОМУНІСТИ

Баґдад, Ірак. — Іранські комуністи керували заворушеннями в Іраку, бо хотіли не допустити до того, щоб Ірак користав з недавної нафтової умови, яку заключив був з Іракською Нафтовою Спілкою. В той спосіб іранські комуністи хотіли здійснювати плян московських комуністів, щоб на Середньому Сході не було господарського розвитку, та щоб увесь цей арабський терен настроїти проти Заходу. В Іраку арештували членів іранської комуністичної партії Тудег, а також захоплено там три тягарові авта з комуністичною літературою, яку прислали з Ірану. Комуністам удалося в Ірані, на спілку з націоналістами, довести до тривалої нафтової кризи та до зубожіння цієї країни, в якій можна сіяти ненависть до Заходу та приготовляти ґрунт під панування комунізму. Але заворушення в Іраку викликали здорову реакцію, і генерал Нуріддін Магмуд став прем'єром, та зарядив чистку урядів від підривних елементів та від корупції. Уряд Магмуда задумує видати закон про тверді ціни, а військовість має дбати про здійснювання цього закону. В такий спосіб ударемнили комуністичні пляни в Іраку. Іракський уряд відложив торговельні переговори з Західною Німеччиною, бо плянується господарський бойкот Німеччини всіма арабськими країнами за те, що вона дала репарації державі Ізраїля.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАДЛЯ САМОЗБЕРЕЖЕННЯ

До Об'єднаних Націй дісталися як службовці деякі американські елементи, що стояли навіть дуже близько Алджера Гісса. Дісталися вони до О.Н. на різні добре платні становища при допомозі тих самих впливів, що допомогли комуністам чи їхнім симпатикам впхатися на дуже відповідальні місця в різних американських установах, включно з тими, де переховувано тайни атомової енергії. Здавалось би, що Злучені Держави, земля яких стала осідком Об'єднаних Націй, мали б зовсім природне право домагатися від Секретаріяту О.Н. усунення американців, що займаються підривною роботою на шкоду ЗДА, чи навіть могли б нею зайнятись, судячи по їх минулому, чи хоч би тільки приналежністю до Комуністичної партії в Америці, яку зараховано урядово до підривних. Одначе так просто воно не є. Це так озлобило сенатора МекКаррена, голову Комісії внутрішньої безпеки, що він зажадав, щоб головна квартира Об'єднаних Націй забралась з цієї країни, коли дає пристановище комуністичним агентам. Щоб якось вийти з трудного положення, Генеральний Секретар О.Н., Тригве Лі, назначив комісію з трьох визначних правників (американця, англійця та бельгійця), щоб вони розслідили цю проблему з леґального боку і видали свою опінію. Це вони зробили. Хоч і та опінія не обов'язує Генерального Секретаря О.Н., проте йому доведеться з нею рахуватись.

Комісія підкреслила у своїм звіті кількома наворотами, що ніякий член Об'єднаних Націй не може „диктувати", хто має бути взятий на працю в цій міжнародній установі. Генеральний Секретар, читаємо в звіті, є тільки відповідальний перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй. Далі комісія зазначила, що існує спеціяльне відношення між О.Н. і „країною-господарем", себто тою, яка дає приміщення цій установі. Це відноситься до ЗДА, а також і до інших країн, де працюють різні комісії О.Н. Ця гостинність не може сягати аж так далеко, щоб О.Н. були пристановищем для підривних елементів, звернених проти країни-господаря. Комісія вважає пожаданим, щоб в О.Н. працювали особи з країн, які є під комуністичними режимами, але й тоді вони не можуть займатись підривною роботою. Та найголовніше в звіті відносилося до таких випадків, які саме обурили сенатора МекКаррена та його комісію. Це мова про службовиків-американців, які відмовляються зізнавати, чи вони були членами Комуністичної партії й брали участь у підривній роботі, охороняючись П'ятою поправкою до Конституції ЗДА. Комісія зазначила, що така відмова кидає погане світло на тих урядовців і дає причину сумніватися в їхній льояльності до своєї країни, що є вистачальним, щоб їх звільнити з праці. Відмовлятись від зізнання є привілеєм в кримінальних справах, але не тоді, коли іде про кваліфікації на працю в О.Н., твердить комісія. Деякі сумніви залишаються тільки щодо осіб, які належали до Комуністичної партії до цього часу, заки її визнано підривною. Те саме відноситься також і до організацій, що їх зараховано урядово до підривних. Виступ з партії й організацій по проголошенні їх підривними був би в очах комісії злагіднюючою обставиною.

Згадуємо за ці справи, бо — як видається — процеси за нельояльність і підривну роботу властиво щойно починаються. Досі увага була звернена тут на найголовніших зрадників та кремлівських агентів. Тепер прийде черга на менших, що можливо теж будуть оборонятись при зізнаннях, покликуючись на Конституцію ЗДА. В кримінальних процесах це леґальне явище. Проте й воно викликує враження, про яке видала свою опінію правнича комісія, даючи директиви в цій справі Генеральному Секретареві О.Н. Шпигунам та зрадникам не вдасться тепер уже легко викрутитись, ні в суді, ні годі, коли хочуть вдержуватись на урядових становищах.

ПІСЛЯ СВЯТА ПОДЯКИ

Централя „Самопомочі" в Ню Йорку, що об'єднує активний загал нової української імміґрації в Америці та має свої відділи в багатьох інших місцевостях, влаштувала з кінцем минулого тижня „Свято Подяки", зв'язане з американським „Днем Подяки" останнього четверга листопада. В програмі цих святкувань, зв'язаних з п'ятою річницею масового переселення українських скитальців до Америки, були Богослуження в українських церквах в четвер перед полуднем, бенкет і вечерниці того ж дня пополудні і ввечорі, та академія-концерт в неділю ввечорі. Перебіг цих святкувань насуває деякі рефлексії та висновки.

„Самопоміч" та її провід, що дали ініціятиву тих святкувань і їх влаштували, заслуговують на найкраще признання. Сама концепція того „Свята Подяки" була без сумніву на місці і гідна похвали. Аранжери і керівники святкувань в своїх виступах говорили — можна б сказати — золоті слова, дякуючи Господеві, країні, її урядові та добрим людям і їх інституціям за те, що дозволили і допомогли їм переселитись до цеї країни, де мають нічим необмежені можливості і самим влаштуватись та жити по-людському, і працювати для свого поневоленого народу, ради якого вони у великій мірі залишили свої рідні стріхи, свою землю та розпорошились по бездоріжжях широкого світу. З уст представників нової імміґрації — як це заявив голова „Самопомочі" п. Ю. Ревай — впало теж не одне слово пробачення за те, що досі не доконче все складалось так, як того відповідальні провідники тої імміґрації бажали б, що були й деякі непорозуміння і тертя, а ці святкування мали причинитись до того, щоб ці недомагання усунути та започаткувати, після п'яти років, новий розділ в історії американсько-української спільноти, скріпити взаємну толеранцію і порозуміння та одною спільною лавою піти до кращого майбутнього. Знову ж з боку представників давноосілої громади впало теж чимало слів признання для нової імміґрації. Були й деякі критичні завваги, але їх прийнято в тому самому дусі, щоб на будуче було краще. Виступ двох високих американських представників надав святкуванням ще більш врочистого характеру.

Можна було сподіватись, що того роду святкування наберуть справді маніфестаційного характеру, від Богослужень починаючи, а на академії-концерті кінчаючи. Але сталося майже навпаки. Під час Богослужень церкви світили пусткою, на бенкеті при столах було забагато порожніх місць, а на концерті половина залі була порожня. Порівнюючи з цілою масою нової імміґрації в Ню Йорку, в тих святкуваннях не взяв участи, правдоподібно, навіть той біблійний десятий, що прийшов подякувати Христові за оздоровлення. А це ж було в першу чергу їхнє свято!

Ці незаповнені церкви в День Подяки, порожні місця на бенкеті і на концерті, треба вважати таки недомаганням новоприбулих. Невже ж за п'ять років вони втомилися імпрезами, що є головним проявом нашого народного життя? Це ж вони і їхня організація влаштовувала ці святкування, в л а ш товувала їх власними силами і в благородних цілях, чому ж тоді пустка? Це вже не був припадок, що їх не було в церкві, бо їх не було теж і на бенкеті і на концерті. Ще тільки вечерниці притягнули деякі „нові лиця". Де ж причина того недомагання?

Думаємо, що коли б пощастило цю причину чи причини відкрити і усунути, ми найшли б ключ до розв'язки багатьох інших проблем і недомагань нашого громадського життя. Цих причин може бути більше, але головною з них цілком певно є те загальне збайдужіння, що має своє коріння в завеликій політично-громадській зрізничкованості нашої спільноти. Це збайдужіння не є проблемою ані „Самопомочі", ані будь-якої іншої одної чи другої нової або давньої організації, але цілого нашого загалу разом і кожного громадянина зокрема. Тільки кращим взаємним порозумінням і спільними силами ми можемо ці недомагання усунути і викресати з нашої громади без порівняння більше творчої енергії і активности, ніж вона проявляє тепер. І в цьому напрямку нам усім, давноприбулим, тут народженим і новоприбулим треба спільно, вперто і наполегливо працювати.

Вол. Дорошенко

ІДЕМО ДАЛІ

(Думки про завдання й компетенцію УКК)

(Закінчення)

Відповідно до цих своїх завдань і чинностей УКК повинен мати належний йому авторитет як серед власного громадянства, так і в американських колах. І українське громадянство мусить надати УКК-ві такого авторитету, такої поваги, однодушно й одностайно згуртувавшися навколо нього. Тоді й американські та інші чинники рахуватимуться з ним в українських справах. Від піддержки власного громадянства залежить багато позиція УКК в політиці ЗДА щодо України. Ми повинні своєю поставою і слушністю справи здобути Комітетові авторитет у міродайних чинників цієї країни, громадських і урядових. Виборні представництва американських громадян українського роду повинні мати перші послух в справах, які відносяться до України, а не ті, що були і є ворогами визволення України, що не признавали донедавна навіть самої української нації. Обсада того роду людьми, чи за їх впливом, різних становищ, призначених для ведення тих чи інших українських справ, шкодить не тільки Україні, але й Америці. Умандатоване представництво у ЗДА, чейже краще знає, хто надається на такі становища. УКК теж краще інших знає, яка політика є для ЗДА корисніша в українській справі, чи яким напр., голосом має озиватися „Голос Америки" до України. Можна бути певним, що в міру того, як вага української справи в міжнародній політиці з бігом часу зростатиме, зростатиме заразом і авторитет УКК і до його голосу прислухатимуться з належною увагою ті, кому на цьому залежатиме. Але було б легкодушним з нашого боку сидіти склавши руки, й флегматично приглядатися тому, що діється навкруги нас, на тій підставі, що, мовляв, „час діє на користь України". Такими наївними фаталістами нам бути не вільно. Треба діяти самим!

„Стукайте й відчинять вам!" каже св. Письмо. А для цього ми мусимо стукати передовсім до самих себе. Мусимо дати УКК відповідну матеріяльну базу, щоб він міцно стояв на своїх ногах, і міг, спираючись на поміч українського громадянства, з успіхом провадити доручену йому останнім працю. А праця ця — повторюємо — не має зосереджуватися тільки на одному відтинку. УКК повинен засягом своєї праці обняти все національне життя української спільноти в Америці.

Не встряваючи у внутрішні справи існуючих уже українських установ, повинен усе ж таки спрямовувати їх діяльність в одне русло загально-українських інтересів, повинен координувати працю існуючих та ініціювати створення інших, потрібних нам у даний момент інституцій чи інститутів, навіть сам виконувати ту життєво-конечну національну працю, що її нема кому, або не під силу провадити вже існуючим установам. Бодай до того часу, поки повстане потрібна до того інституція. З розростом і популяризацією УКК-у матиме він, думаємо, настільки солідні фонди, що зможе провадити, крім політичної, й загально-національну культурну працю. Можна б навіть назвати не одну таку роботу, дуже важливу для всієї нашої спільноти в ЗДА, яку може зробити тільки надрядний чинник, бо ніхто інший, як би навіть хотів, не годен її зробити.

От, наприклад, у нас дуже прикро дається в знаки учням, учителям і батькам брак українських книжок для школи й позашкільної, домашньої лектури.

Окремі наші видавництва, а їх у нас не гук, друкують ще часом, в ряди-годи, чи то конечні підручники, в роді букварів або читанок, чи то твори нових, часто невартих того, письменників, але зовсім не дбають про систематичні видання творів українських клясиків. Це їм просто не під силу. В результаті, крім Шевченкового „Кобзаря", на книжковому ринку мало що знайдете з наших давніших письменників, — поетів, письменників і драматургів, не кажу вже про літературознавців і критиків. Хіба що окремі, часто припадкові і не все кращі твори даного письменника, що як слід характеризували б його творчість. А нам треба видань вибраних творів в усієї нашої літератури, від княжої доби до тепер. Отже й літопису, Слова митрополита Іларіона, Новин про Ігорів похід і т. д., старих драм і козацьких хронік, а потім від батька Котляревського бодай до 1-ої світової війни, як не до кінця 20-их років, коли на Наддніпрянщині завмерло українське слово. Не слід забувати, що такий вибір потрібний не тільки для шкільного вжитку, але й для дорослих, особливо для виходців з-під совєтської України, які під большевицьким режимом були позбавлені змоги читати багато визначних творів наших авторів, що їх большевицька цензура заборонила за буржуазність, націоналізм та. іншу „контрреволюцію". Хто ж у нас підійметься заповнити цю болючу прогалину, крім УКК? Тільки він, як єдина надустанова, може добути від громадянства потрібні на це фонди. Або візьмім другу, не менше важливу потребу — видання чужими мовами, в першу чергу англійською, книжок, які висвітлювали б українсько-російські відносини й збивали б закорінені в чужому світі погляди на ці відносини, ширені здавна московською пропаґандою — білою чи червоною. Нам треба ясно й недвозначно показати на фактах минулого й сучасного окремішність українського народу від московського, що ми не є якась „вітка" „великого русского народу", який є, як не нашим батьком, то у всякому разі „старшим братом". Отже треба використати якнайповніше всі арґументи археологічні, історичні, антропологічні, мовні, етнографічні, релігійні і т. д. Це одне. А друге, ми мусимо для чужини освітлити з українського погляду утворення московського народу, московської держави, московської літератури, мистецтва й науки, показати залежність їх культури від українських творців, показати історичну тяглість московського імперіялізму. Це речі, що їх ми мусимо доконечно виконати. А хто це зробить? Наші наукові установи не мають на це фондів, та й зайняті вони розробкою внутрішньо-українських проблем. Отже вони, чи краще, їх члени, могли б забратися до зладження вичислених угорі праць тільки під спонукою й заплатою з боку української політичної установи, бо згадані праці мають виключний політичний характер великої ваги. А такою установою у нас є тільки УКК.

Розуміється, обставини нашого національного життя можуть висунути ще інші подібного роду пекучі завдання. Тут годі над усіми цими проблемами спинятися. Завдання цієї статті — лише піднести вагу УКК у нашому житті та широчінь його завдань не тільки під теперішню пору, але й на майбутнє.

Очевидно, плянувати свою роботу повинен він сам, а діло нас — звичайних, рядових громадян висловлювати свої думки й побажання на тему цієї роботи. Хотілося б, розуміється, щоб наш голос не був голосом гукаючого на пустелі, від якого ті, до кого він спрямований, відмахувалися б з досадою, як від докучливої мухи.

Наші побажання повинні мати бодай свою течку в шухляді бюрка секретаря Комітету, щоб вони там зберігалися принаймні для майбутнього історика УКК на доказ того, що громадяни цікавилися його діяльністю. Цікаво було б довідатися, чи хто з керманичів УКК запорядив, щоб усе, що було написане й надруковане про Комітет взагалі, а його завдання зокрема, зберігалося в його архіві.

ІСТОРИЧНІ ДНІ В АНГЛІЇ

(Від нашого кореспонтента з Лондону)

При кінці жовтня минув рік діяльности консервативного уряду Винстона Черчіла. Вибори до парляменту дали консервативній партії невелику більшість, і противники цієї партії пророкували урядові Черчіла недовгий вік. Однак консерватисти не дуже турбуються цим і сподіваються пробути при владі аж до нових виборів, які на основі законів мають бути 1956 року. Консервативний уряд не поспішає з реформами, які мали б змінити те, що зробив уряд Партії Праці в Британії. „Держава добробуту", до якої прямують англійські соціялісти, це не винахід самих соціялістів: плян загального всенародного забезпечення від нужди створив в Англії ліберальний політик, Беверідж, за II світової війни. Консервативна партія майже нічого не змінила в реформах соціялістичного уряду. Це належить до доброї традиції англійського політичного життя: англійці не ламають звичайно того доброго, що зробили їх попередники, а консервують і поліпшують зроблене. Так консервативний уряд „консервує" в Англії і соціялістичні реформи.

Тільки при кінці першого року влади Черчіл оголосив плян денаціоналізації сталевої промисловости. Проти цього виступає опозиція, заявляючи, що уряд партії праці знов знаціоналізує цю промисловість, а власники підприємств одержать гірші умови викупу цих підприємств, ніж це було при попередній націоналізації. Однак великого обурення і шуму з цього приводу немає. Соціялістична партія не стоїть за націоналізацію промисловости за всяку ціну. Навпаки, в соціялістичній пресі чути голоси, що націоналізація не рішає проблеми збільшення продукції і добробуту, а тому з цими реформами не слід дуже поспішати. Натомість у Тред-Юніонах, організаціях формально несоціялістичних, поширений настрій за дальшу націоналізацію промисловости. З цими настроями мусить числитися і консервативний уряд, бо стверджено, що за консервативну парію голосувало і багато членів професійних організацій, в надії на обітниці цієї партії перед виборами.

Противники консервативного уряду висували в пропаганді твердження, мовляв, він готовий затягти Англію в нову світову війну. На це енергійно відповів Черчіл, і рік його влади показує, що консерватисти не менше хочуть миру в світі як і інші партії і ввесь народ Англії. Можуть англійці жалкувати, що Москва захопила такі великі території і гнобить та винищує поневолені народи, але „святий егоїзм" диктує політику кожної держави: за визволення малої Естонії з її мільйоном людности треба б вести нову світову війну і покласти на полі бою 5 або й більше мільйонів англійського війська. А скільки таких „естоній" розсіяно в цілім світі? З цими настроями і реальними фактами мусить числитися кожний уряд Англії.

4 листопада відкрито нову сесію парляменту тронною промовою молодої королеви Єлисавети. Королева на основі давніх звичаїв не має вступу до Палати Послів, тому її тронна промова була виголошена в Палаті Лордів. Король в Англії все мусить бути в згоді з урядом, тому не диво, що тронна промова проголосила консервативну програму. Але Черчіл не хотів викладати в тронній промові тих плянів консервативного уряду, які могли б викликати гостру критику в опозиції, щоб улегшити завдання молодої королеви. Тому то лідер опозиції Етлі зазначив, що в тронній промові саме бракує тих тем, про які мусіла б бути потім дискусія.

Теж і перемогу ген. Айзенгавера в президентських виборах треба зачислити до „історичних днів" Англії. Айзенгавера Англія добре знає, як оборонця проти німецького імперіялізму, як людину обізнану з европейськими справами. Відомо, що новий президент має в Англії свій дім. Чи президент демократ, чи республіканець, — загальне переконання в Англії, що закордонна політика Америки не може змінитися, бо вона виходить не з партійних чи персональних інтересів, а з інтересів цілого народу. Америка не може ізолюватися від Европи, бо мусіла б ізолюватися від цілого світу.

О. М.

ПІДГОТОВА ДО ДРУГОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ В ТОРОНТІ

Український Відділ Канадійського Леґіону в Торонті, що в червні ц. р. зорганізував з успіхом Перший Український Фестиваль в Канаді і в ході його не тільки виявив ряд нових мистецьких українських талантів, але й роздав на кілька тисяч нагород та стипендій для першунів Фестивалю, почав інтенсивну підготову до чергового, Другого Українського Фестивалю. Цей другий Фестиваль, що користатиме з досвіду попереднього, має повну прихильність і українців і високе признання англійців та урядових кол з першого, запляиованого на широку міру і ряд комісій підготовляє його подробиці та фінансову сторінку. Всією працею для підготови Другого та підготовних відділів вже Українського Фестивалю, який ще більш поширить славу вільної української пісні, проводить невтомний голова Українського Відділу Канадійського Леґіону, сотник Степан Павлюк, українець, що вже родився в Канаді, брав участь як канадійський старшина в II. світовій війні та має загальну пошану в українських і англійських громадянських колах. (ак)

Віктор Приходько

„ПАБІСКО"

(Спогад)

(2)

Доба була прикра. Грошей не було, — урядовці бідували, військо в таборах марнувалось, а головне — сталася велика катастрофа: похід Юрка Тютюнника на Україну кінчився великою трагедією — Базаром і розстрілом 359 героїв цього походу.

Було це в нещасливу холодну осінь, в листопаді 1921 року!.. На чолі українського уряду був тоді прем'єр-міністр Пилип Пилипчук (помер у 1940 році), який швидко після цієї поразки подався до димісії.

Інтересуючись нашими фінансовими справами, заходив я також і в Міністерство Фінансів, а також, від нічого робити, й до інших міністерств. І ось одного разу, в Міністерстві Народнього Господарства, цілком випадково, звернув мою увагу один лист. Писаний він був від руки і досить нерозбірливо, але зміст його показався мені цікавим. Писав його з Відня старий український громадський діяч Павло Іванович Чижевський, при чім досить гаряче пропаґував якусь справу „Пабіска", покликаючись на своє попереднє листування.

— Що це таке за „Пабіско"?

— А Бог його знає! Якась фірма!

— А чого вона хоче?

Зі мною розмовляв один з радників Міністерства Народнього Господарства, — хто саме — уже й не пам'ятаю.

— А чого ж, властиво, Чижевський хоче?

— Та я вам толком і сказати не можу. Наше Міністерство, як знаєте, під час евакуації опинилось без міністра, інші директори департаментів оселились в Ченстохові, а Іван Митрофанович, що часово завідує Міністерством, каже, що це — єрунда.

— Що саме?

— А оце листування. Каже, що це — фантазії.

— Гм... Але ж, дивіться, — Чижевський домагається відповіді. Ще маєте якісь листи в цій справі?

— Та є щось там.

— Можна почитати?

— Будь ласка.

І пан радник подав мені ще два чи три листи. Я з цікавістю почав їх перечитувати. Розкривалась досить інтересна історія. У Швайцарії існує якась велика промислова фірма „Пабіско". Це — скорочена назва, а як звучить чи звучала повна, тепер не пам'ятаю і нині, очевидно, й встановити не так легко. Отже, ця фірма нав'язала зносини з паном Чижевським, що тоді був радником нашого посольства у Швайцарії і увійшла до Уряду Української Народньої Республіки з такою пропозицією:

Уряд Української Народньої Республіки, по свойому повороті на Україну, коли упадуть большевики, дає „Пабіску" концесію на відбудову деяких галузів народнього господарства, а саме: — „Пабіско" береться своїми силами і за власний кошт відбудувати на Україні зруйнований війною і революцією залізничий транспорт, також трамваї в головніших містах, побудує потрібні нам фабрики й заводи, а також інші промислові об'єкти. Працювати будуть місцеві українські робітники, яким буде платити фірма, але всі потрібні машини для фабрик та заводів, а також залізниче і трамвайне устаткування фірма додасть своє — головно з Франції та Швайцарії. Керувати роботами будуть інженери і техніки від „Пабіска". За це „Пабіско" дістає право експлуатувати побудовані нею об'єкти певну кількість літ (скільки саме — уже не пам'ятаю). За ці концесії фірма „Пабіско" зобов'язується видавати Урядові Української Народньої Республіки на еміґрації щомісячно по 100,000 швайцарських франків на його працю. Крім того, зі свого боку, уживає заходів перед урядами у Европі, які привели б до усунення з України большевиків і привернення в ній влади Української Народньої Республіки.

Все це було для мене величезним об'явленням. Та це ж те, що нам потрібно! Яким способом такі важливі листи лежать без руху і навіть без відповіді?! Але, властиво, питати не було кого. Міністр Народнього Господарства відійшов (хто саме був тоді, — уже не пам'ятаю), а його тимчасовий заступник був теж відсутній. Головне ж — він цю справу уважає фантастичною, не вірить в неї, а тому й не цікавиться нею.

— Що тут робити? Звертався я до міністра фінансів, ще до деяких міністрів, але вони розводили руками: щось чули, але що й до чого — не знають. Військова поразка і евакуація з України, а тепер нещасливий похід Тютюнника, переплутали усі карти, — і без того повно клопоту.

І я рішив особисто написати Чижевському і досконало з'ясувати, — принаймні для себе, — в чім річ. Особисто з П. І. Чижевським я не був знайомий, знав лише з України, що це видатний діяч на Полтавщині, а в році 1906 був членом першої Державної Думи в Росії і чільним організатором в ній української думської фракції, що на ті часи було величезною подією.

Отже написав я п. Чижевському листа. Написав по щирости: випадково, мовляв, знайшов його листи, ознайомився і надзвичайно зацікавився, і навіть захопився. Хочу від нього особисто почути в чім справа, як вона на сьогодні стоїть і як він на неї дивиться.

Не минуло й пару днів, як листоноша приносить рекомандо-експрес з Відня. Невже од Чижевського? Справді — від нього! Я здивований — темпо зовсім не українське!

Читаю. Надзвичайно сердечний і разом енерґійний лист. Страшно скаржиться на міністерства. Справа величезної ваги, дуже актуальна — і таке ставлення! Він дуже вдячний мені, що я зацікавився справою і оцінив її. Треба її негайно активізувати і реалізувати. Чи можу я це зробити?

Звичайно, я зараз же відповів повною готовістю, але чи зможу щось зробити? Повинна бути ухвала цілого уряду і згода Головного Отамана. Крім того, неясні для мене ті а ті точки пропозиції „Пабіска".

І почалось між нами листування. Живе, цікаве, приятельське. Раненько, ще я лежав у ліжку, листоноша приносив знайомі коверти — все — з наліпками — рекомандо і спішно! Я дуже захоплювався справою і зустрічав листи Чижевського, як від нареченої, пояснюючи дружині в чім річ. Господиня, молода полька, дивувалась такій інтенсивній кореспонденції. Вона не підозрівала, про які великі справи йдеться в її маленькій кімнаті, в бідній тарнівській робітничій дільниці!

Але, нарешті, все було з'ясоване. Треба було діяти! Виявилось, що зносини Чижевського з фірмою почались ще у 1920 році, коли уряд український був на Україні, і Чижевський туди писав, але не дістав жадної відповіді. Десь певне тому, що йшла війна і уряд пересувався з місця на місце. Отже — фірма чекає, нарещті, відповіді. Найвища пора — бо початок 1922 року!

В цей час, — приблизно в лютому 1922 року, — сталася зміна уряду Української Народньої Республіки. Кабінет міністрів, на чолі з П. Пилипчуком, відійшов і на зміну йому Головний Отаман покликав новий уряд, на чолі з прем'єром Андрієм Лівицьким. В цьому кабінеті міністром фінансів було призначено П. І. Чижевського, з залишенням у Відні, а мене було запрошено товаришем міністра фінансів, з дорученням керувати міністерством у Тарнові. Очевидно, це було зроблено з огляду на проєкт Чижевського і моє заінтересування фінансами Української Народньої Республіки.

Отже я почав діяти уже як офіційна особа.

ПОЛЬСЬКИЙ ЕКЗИЛЬНИЙ УРЯД ПРО ЗЛАГОДУ З УКРАЇНЦЯМИ

На першому засіданні другої сесії IV. Ради Народової Польської Републіки в Лондоні, т е п е р і ш н і й прем'єр польського екзильного уряду Р. Одзєржинський склав знаменну заяву про потребу польсько - українського порозуміння. Після обговорення становища ЗДА до міжнародніх проблем, зокрема до Польщі, на тлі американської виборчої акції, справи Катиня ,договору між аліянтами і Німеччиною і зв'язаної з цим справи польського війська, п. Р. Одзєржинський заявив таке:

„Після з'ясування весною ц. р. становища (польського) уряду в українській справі міністром закордонних справ, зазначалася по українському боці низка проявів, які виказують зріст зрозуміння щодо потреби поліпшити польсько-українські взаємини, щоб довести до чесної і приязної співпраці обох сусідніх народів. Маю надію, що намагання до порозуміння буде дальше зростати і дасть висліди корисні для Польщі й України, як і для справи свободи в усьому світі. Бажаю запевнити Високу Раду, що (польський уряд не промине ніякої нагоди, щоб посунути вперед таку важливу справу сусідського порозуміння".

Після того, польський екзильний прем'єр п е р е й шов до обговорення польських відносин з румунами, мадярами, литовцями й іншими народами, чи радше їх екзильними представниками.

Крім цього й деякі члени Ради Народової т о р к а лися польсько - українських взаємин в дусі конечности дійти до порозуміння з авторитетним представництвом України на еміграції. З нагоди роковин Листопадових боїв у Львові, промовляв Степан Менкарскі (зі Львова), який заявив, що найкращим відсвяткуванням отих роковин була би праця над ліквідацією умовин, що в них могли б повторитися трагічні листопадові бої. Він ствердив, що знайдення плятформи для безпосереднього й обостороннього польсько-українського порозуміння це річ першорядної ваги для Польщі й України та всього волелюбного світу.

Також д-р К. Грабик надіслав листовно з Ню Йорку свою промову, що була відчитана на засіданні сесії Ради Народової 1. листопада ц. р. (такі заяви позамісцевих членів до актуальних питань є допускальні за законом про Раду Народову). Д-р К. Грабик, член „Ліги Неподлеґлосці Польскі" („пілсудчики") цілу свою промову присвятив аргументації про конечність дійти до безпосереднього порозуміння з українцями, с т в е р д жуючи, що „польсько - українські відносини і проблеми є одним із найважніших і найбільш занедбаних, тому нерозв'язаних відтинків польської політики". Наведену вище заяву прем'єра польського екзильного уряду він доповнив так, що ствердив, щоо виявилася „практична ініціятива міродайних українських політичних чинників під польською адресою, щоб спільно обмірковувати спільні проблеми, які в'яжуть і ділять обидві сторони, та подумати про можливості узгіднення поглядів". Він ствердив, що спеціяльно американський терен дає відповідну перспективу для всіх великих проблем і що логічно тут дозріває свідомість конечности „зревідувати багато пересудів і претенсій, що наростали впродовж років та навіть сотень літ і тому дійшли до шкідливих перебільшувань". Після української ініціятиви також польська сторона — мовляв — обов'язана виразно заявити своє розуміння ваги справи, бо українське становище базується на правильній аналізі тих самих міжнародніх проблем, що в однаковій мірі торкаються У к р а ї н и, як і П о л ь щ і — конкретно: боротьба проти Совєтів і становище офіційних американських кругів до проблеми будуччини Сходу Европи. Д-р К. Грабик піддав гострій критиці те американське становище, солідаризуючись із становищем нинішніх продовжників традиції Української Народної Републіки. Д-р К. Грабик домагався конкретно, щоб польський офіційний еміґрантський центр заявив свою симпатію і свою активну піддержку українським визвольним змаганням та українській державі, без уваги на прихильну чи неприхильну українцям міжнародню кон'юнктуру. Польсько - українська солідарність може стати — закінчив д-р Грабик свою промову — „фундаментальною п і д с т а вою для майбутніх вирішень".

ЕНСЕЛМ ФОРУМ

Мабуть небагато громадських організацій, що ставлять собі за завдання налагоджувати людські стосунки, мали такий успіх, як Енселм Форум у м. Ґарі, Індіяна. Ґарі, відоме індустріяльне місто біля Шікаґо має більший відсоток населення, родженого поза Америкою, ніж будь-яке інше американське місто. Мешканці його репрезентують 55 національностей, негрів там більше, ніж в якомусь іншому північному місті, і там є біля 50 релігійних груп. Склад членів у самому Енселмі свідчить про різнонаціональний склад населення. Отже, власний досвід організації прекрасно відображає стан речей і доводить, що в людських істотах, незалежно від їх релігій, раси чи національного походження, більше спільного, ніж відмінного і що коли вони зустрічаються і знаходять добру волю розуміти одне одного, майже всі перепони і бар'єри, які не дають людським стосункам нормально розвиватись, зникають.

Тепер широко розгалужена організація, Енселм Форум почалась дуже скромно в дні безробіття 1932 року, коли дев'ять невгомонних молодих людей, кожний з них різного походження, почали збиратися неофіційно, щоб ділитися думками і досвідом. Поступово їх число збільшилося, і поступово церкви, синаґоґи та інші громадські групи і видатніші особи довідались про цю незвичну групу і переконались, що це саме те, чого бракувало їх місту. З того й зачалася організація.

Найпершим кроком Енселм Форуму, відколи він почав заглиблюватись в різні ділянки міського життя, була організація дискусійних груп з п'яти членів організації в кожній, щоб провадити дебати і підтримувати належний настрій серед людности. Таких груп організація має тепер тринадцять, і вони готові будьколи зібрати мітинг і допомогти людям порадою, як залагодити тут чи іншу справу. Анселм Форум має також фільмовий відділ, який при співпраці з публічною бібліотекою завжди може запропонувати зацікавленим групам такі кіно-картини, як „Братство", „Дім, в якому я живу", „Пісні дружби", „Висока стіна" та ін. Організація має також Ґарнет Меморіял бібліотеку при університеті стейту Індіяна, де зібрано тисяча двісті книжок з галузі людських стосунків, — єдина книгозбірня такого роду в Америці.

Енселм Форум існує двадцять один рік, і за цей час ідеї його знайшли широке признання. Від 1945 р. в Ґарі існує організація Енселм жіноча, а в 1947 р. в східньому Шікаґо два нових відділи Енселм Форум. Крім того при Пресбитерській церкві в м. Лафайст, Індіяна, відкрилась також нова філія.

Члени цієї останньої філії належать до різних національностей, так само як і до різних релігій. Її перший президент був індус, другий з Ірану, третій з Туреччини, четвертий був жид, народжений в Америці. Енселм Форум скликає своїх членів не тільки на мітинги та засідання, а також улаштовує щомісяця обіди для своїх членів. Обіди ці бувають приготовані членами різних національностей, що частують своїх гостей своїми національними стравами; це дуже сприяє знайомству з побутом і культурою різних країн.

Дальше поширення ідеї Енселм Форуму можна знайти в Ґарі Центрі університету стейту Індіяна, де в програму навчання включена дисципліна вивчення людських стосунків, провадження членом Енселм Форуму.

Всі відділи Енселм Форуму мають постійний контакт між собою. Їх основна ідея — „вносити розважливість, толеранцію та інтеліґенцію в кожну проблему, що її висуває життя; запроваджувати в життя правду, яку проповідують різні релігії та демократія". От чому ця група із 100 чоловік — за статутом Енселм Форуму число це обмежено — мала такий успіх у спорудженні багатьох „мостів зрозуміння" поміж своїми членами та поміж людьми метушливого і н д у стріяльного міста, в якому всі вони живуть і працюють.

„ЖИВА ГАЗЕТА" В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 5-го грудня, там відбудеться чергова „Жива Газета", яку влаштовує Журналістична Секція. В газеті візьмуть участь: В. Барагура, И. Гірняк, Ю. Дивнич, Л. Дражевська, В. Карпова, Г. Лащенко та п. Подоляк, як теж Тамара Позняківна. Початок о год. 7:30 ввечері.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. а просвіта — це сила!

ЗВЕРНЕННЯ

УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В НІМЕЧЧИНІ Й АВСТРІЇ

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ЗДА

Дорогі брати й сестри, українці й українки!

Наближаються дні великого християнського свята Різдва Христового. З вірою й молитвою звернуться очі кожного з нас у висоти блакитного неба, а в душі кожного зазвучить колядка, що її колись чулося в батьківщині. Це свято будете Ви радісно святкувати на вільній землі Вашингтона, але одночасно будуть святкувати його і тисячі українських залишенців у Німеччині й Австрії.

Їм випала найгірша доля — не мають змоги працею рук своїх заробити на прожиток щоденний. Їх є багато — знедолених і безпомічних! Самих лише хворих на ТБЦ й інші хронічні недуги нараховуємо 6,165 осіб, а немічних старих є 2,026, інвалідів 730, дітей 6,037. А поза тим ще й незабезпечені родини, що їх налічується на 3,782. Це ті безробітні, які дістають у місяць від місцевого уряду таку допомогу, яка засуджує їх на півголодне існування, на виснаження і повільне вигибання. І тому ми від них і за них просимо Вас, милі брати і сестри, прийдіть зі щирою і щедрою поміччю своїм покинутим на призволяще землякам.

Є в Німеччині й Австрії не лише каліки, хворі, безробітні, але є також науковці, заслужені національні діячі. Це ті, які віддано служать своїй нації. Вони нераз свідомо залишилися на невигоди й небезпеки, що несе зі собою перебування близько залізної заслони, але лишилися, щоби нести тягар національно-творчої праці, лишилися у свідомості того, що в Европі на аванпостах протимосковської боротьби треба зберегти тверді українські стійки. Цих людей не можна теж позбавити допомоги.

Ми — українські громадські допомогові інституції, на чолі з ЦПУЕН і УЦДОА подаємо Вам — заокеанським українцям радісну вістку, що між нами в Німеччині й Австрії є згода в координаційному розподілі тих засобів, які Ви для нас через ЗУАДКомітет зберете. Сьогоднішнього дня ми об'єднались і утворили Координаційну Комісію при Европейському Представництві Злученого Українського Американського Допомогового Комітету і з цим днем відкликаємо на терені ЗДА всі наші збіркові листи. Наших добродіїв просимо пересилати від сьогодні всю допомогу та й усі збірки через Злучений Український Американський Допомоговий Комітет — єдину українську самостійну державно і міждержавно визнану суспільно-допомогову інституцію в ЗДА. Є це запорукою того, що кожний Ваш жертвований цент буде використаний якнайдоцільніше. Не буде обійдених, чи забутих у допомозі. У дружній громадській співдіяльності розділимо Ваші пожертви у повній відповідальності із засадами загально національної доцільности і гуманности.

Віримо, що цей наш заклик почуєте всім серцем, усією істотою своєю і відгукнетеся на нього гідно й одностайно.

Мюнхен, у листопаді 1952 року.

Підписали:

о. **Петро Голинський** — Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора для українців католиків у Німеччині;

прот. **Палладій Дубицький** — за Українську Автокефальну Православну Церкву в Німеччині;

проф. **Василь Ілющ** — за Центральне Представництво Української Еміґрації в Німеччині;

д-р **Ярослав Гинилевич** — за Українську Санітарно-Харитативну Службу в Німеччині.

д-р **Володимир Бемко** — за Українське Центральне Допомогове Об'єднання в Австрії;

інж. **Дам'ян Пеленський** — за Комісію Допомоги Українському Студентству в Німеччині;

Іван Небола — за Союз Українських Воєнних Інвалідів у Німеччині;

Ольга Павловська — за Об'єднання Українських Жінок у Німеччині;

д-р **Симон Я. Кальба** — европейський директор ЗУАД Комітету.

ВІД ЗУАДК

Підтримуючи це спільне звернення українських громадських установ і суспільно-допомогових організацій в Німеччині й Австрії, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет закликає все українське громадянство у Злучених Державах до **скоординованої співпраці в ділянці допомогової акції у ЗДА** і до **складання пожертв для полишених в убогій Европі** наших братів і сестер через ЗУАДКомітет, як і цього бажають собі і про це просять ті, кому ця допомога призначена. Всі збірки пересилає ЗУАДКомітет, користаючи із знижкової військової пошти, до свойого Европейського Представництва і там допомогу розділює Координаційна Комісія, зложена з представників українських Церков і українських громадських установ і суспільно-допомогових організацій.

Просимо продовжувати збірку одежі і харчів у всіх наших громадах і висилати їх безпосередньо пакетами не більшими, як 50 фунтів ваги на адресу наших станиць в Німеччині й Австрії, користуючись нашими спеціяльними наліпками з військовою адресою, що й дає втричі зменшену оплату порта. Наліпки висилає канцелярія ЗУАДКомітету за попереднім зголошенням на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

Якщо у деяких громадах зайшли б труднощі у висилці пакетів безпосередньо до Европи, тоді просимо посилки слати на адресу ЗУАДК у Филаделфії:

866 N. 7th Street, Philadelphia 23, Pa.
Telephone LOmbard 3-8096

або до найближчих збіркових пунктів, адреси яких були подані у пресі. Спільне звернення об'єднаних в секторі суспільно-допомогової акції українців в Европі просить своїх братів і сестер на вільній землі американській прийти братам у потребі з допомогою. Українське громадянство у ЗДА напевно відчує цей поклик потребуючих братів і сестер і з нагоди Різдва Христового виконає свій національний і гуманітарний обов'язок супроти своєї національної спільноти.

За Злучений Український Американський Допомоговий Комітет:

адв. **Іван Панчук**, голова;
адв. **Роман Смук**, п. **Олена Лотоцька**, д-р **Матвій Стахів**, заступники;
Роман Карбівник, секретар; **Михайло Дубас**, касієр;
д-р **Володимир Ґалан**, екзекутивний директор.

ВІСТІ З ТОРОНТА

НОВИЙ РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ТОРОНТІ

Як довідуємося, Український Народний Дім, що є найстаршою українською установою в Торонті, має один великий і кілька менших будинків та з усіх наших установ одинокий не має довгів і зобов'язань, почав основні наради над великим пляном будови репрезентативного будинку для українців в Торонті. Такий будинок, у північно-західній частині міста, мав би згідно з загальним пляном, мати перш усього модерно улаштовану й найбільшу з усіх українських театрально-концертову салю, що її брак у Торонті так відчувається, далі такі ж модерні приміщення для велитенської, бо найбільшої в Торонті, бібліотеки Народного Дому з відповідними читальними кімнатами, клюбову залю ,окреме приміщення для української школи, залю для менших імпрез та танців, врешті ряд кімнат для праці різних організацій, що приміщені при Народньому Домі. Плян такого дому вже виробляють і кошт його обчислюють скромно на 200 тисяч, з тим, що Народний Дім, продавши свої дотеперішні будинки, цю суму мав би. Українське громадянство, яке певне відчуває потребу репрезентативного будинку, бо всі досі будовані виявились замалими та невигідними, згори піддержує з великою прихильністю плян Народного Дому. (ак)

ЦІКАВІ ІСТОРІЇ. ч. 7.

МАНГАТАН КУПИЛИ ЗА 24 ДОЛЯРИ

Не один Колюмб шукав дороги до Індії і — відкрив Америку. 150 років пізніше, 1609 р., вислали голяндці свого мореплавця, Генрі Гудсона, щоб і він пробував знайти коротший шлях на Далекий Схід. І Гудсонові не пощастило доїхати до Індії, але зате він відкрив острів, на якому потім виросло найбільше місто світу — Ню Йорк. Цей острів називався по-індіянськи „Мангатан" — сьогодні центр нашої Метрополії.

Генрі Гудсон, в'їхавши в гирло ріки Гудсону, вірив, що це канал, який сполучує Атлянтійський і Спокійний Океани. Він плив уздовж ріки п'ять тижнів і, врешті, розчарований та знеохочений завернув назад. За цю прогулянку — ріку назвали потім його ім'ям. Подорозі голяндці зустрічали індіян, які вітали білих „ґрінорів" дуже приязно і на пам'ятку обдарували їх бобровими шкірками.

Здається, ці боброві шкірки причинилися найбільше до заложення Ню Йорку. Бо коли Гудсон вернувся назад до Голяндії, то купці зразу хапчиво кинулись на кожушки й хотіли мати їх якнайбільше. Тоді вирушила до Америки друга, вже більша виправа, зложена з кількох кораблів, і тоді саме постала Західно-Індійська Голяндська Компанія для торгівлі хутрами, що дала початок першій голяндській кольонії на цій землі.

В 1623 р. голяндці зробили знаменитий бизнес — відкупили в індіян остров Манґатан за... 24 долярн! Розуміється, і при цьому їх ошукали, бо не заплатили тієї „суми" готівкою, а надавали їм кольорових хустинок, дешевих намист, ножиків та інших брязкалець, а також вділили їм спору порцію горілки, на яку червоношкірі були відразу великі аматори. Індіяни в душі сміялися з „наївности" „блідих лиць", що за кусень скалистої землі заплатили їм такими „скарбами"... Так постало „місто" Ню Йорк, що тоді називалося „Новий Амстердам". Було воно розташоване в південній частині нинішного „давнтавну". Складалося з купки хаток, збудованих з жовтої і чорної цегли, довкола яких були городці з яриною і квітами. Коло хаток ходили кури, гуси, поросята, а кожного ранку міський пастух займав стадо корів і гонив пасти на розлогі левади (де тепер Вашинґтон Сквер). Там, де є нині славна Волл Стріт, стояв частокіл, що мав служити охороною від напасти індіянів.

Першим губернатором кольонії був П е т р о Стайвезант, малий, смішний, але дуже енергійний чоловічок, з круглою, як диня, головою, дрібними очками і великим, червоним носом. Гордістю і прикрасою пана губернатора була його дерев'яна нога. Як хоробрий вояк, він втратив одну ногу в якійсь баталії, а на її місце приробив собі дерев'яну, що ціла була удекорована срібними стрічками і набита срібними цвяшками. Голівки тих цвяшків були щоденно дбайливо „полішовані" і сяли, як зірки. Тому вуличні хлопчики прозивали губернатора „Старий Срібний Цвяшок".

Але в 1644 р. скінчилося його володіння. Під Новий Амстердам підплила англійська фльота і вислала Стайвезантові вимогу — віддати місто в її руки. Хоробрий „Старий Цвяшок", маючи під своєю командою аж сто вояків, хотів починати бій, але прибігли жінки з дітьми й ублагали його віддати місто без проливу крови. Англійці зайняли Новий Амстердам і переіменували його на Ню Йорк, а спенсіонований губернатор провів решту життя на своїй фармі, по-голяндськи „бовері". На пам'ятку його фарми, одній вулиці на „давнтавні" дали назву „Бавери". Тепер тиняються по ній хлопці, що люблять частенько заглядати до пляшки... Може на спомин, що Мангатан відкупили колись, частинно, теж і за горілку.

Секція Книгознавства Української Вільної Академії Наук

Листопада 15, 1952 відбулася наукова конференція Секції Книгознавства УВАН в ЗДА. **Проф. д-р В. Січинський** доповів про „Початки українського ґраверства і друкарства". З притаманною йому науковою солідністю, доповідач дав докладний огляд новішої полеміки в цій справі за останніх тридцять літ. Обговорив, переважно російські й українські, науково-дослідчі праці. Ствердив недостатній стан дослідів, тенденційність та застарілість московсько-совєтської наукової думки щодо початків ґраверства і кириличного друкарства на теренах Московщини, України, Білоруси й Польщі. В той же час вказав на український науковий вклад останніми часами в розробку цього питання, наслідком чого створилася нова школа й відкрились нові обрії в трактуванні цієї проблеми, ближчі до дійсности. Доповідь свою проф. д-р В. Січинський доповнив інформаціями про особисті відвідини Пряшівщини та Закарпатської України в 1924-38 рр. в пошукуваннях стародруків та рукописів.

І. Коровицький зачитав доповідь про „Бібліографування змісту періодики". Доповідач підкреслив особливу вагу й значення показників змісту для українських періодичних видань, що гинуть з різних причин на наших майже очах, особливо ж через недбайливість. Поінформував про наявність і організацію таких показників у різних країнах та у різних ділянках знання. При тому докладно спинився на огляді американських показників змісту їхніх періодичних видань, напр., на щорічних показниках-ключах до змісту щоденника „Нюйоркського Таймсу". Вказав на необхідність зберігання в редакційних архівах примірників видаваних ними часописів, надсилання їх в кількості 10-12 прим. до Музею-Архіву УВАН і публікування показників змісту річників їхніх видань.

В обговоренні вищезгаданих доповідей взяли участь пп. **Демидчук, Міяковський, Биковський, Замша, Заклинський.**

В офіційній частині засідання **Л. Биковський** доповів про останні новини-книжки, події тощо, з ділянки книгознавства. Кількість членів Секції досягла — 26 осіб. Обрана, на попередніх зборах, редакційна колеґія в складі: М. Ветухова, В. Дорошенка, С. Демидчука, В. Міяковського, Ю. Тищенка і Л. Биковського, розпочала працю над укладанням другого числа „Бібліологічних Вістей". Редколеґія з-поміж себе вибрала Вол. Дорошенка — редактором, а Л. Биковського — секретарем, доручаючи їм до 1-го грудня 1952 зфіналізувати задум. Підготовчі праці успішно провадяться і зібрано вже майже всі рукописи, що мають скласти зміст цього збірника. При укладанні відділу „оглядів-рецензій" нових видань з царини книгознавства з видатною поміччю прийшов Слов'янський Відділ Нюйоркської Публ. Бібліотеки.

Наступна наук. конференція Секції Книгознавства УВАН в ЗДА має відбутися в половині лютого 1953 р. з програмою: **Проф. д-р Олександер Оглоблин** — „До історії університетської бібліотеки св. Володимира в Києві в 1920-30 рр." і **д-р Семен Демидчук** — „Автор Робінзона Крузо про похід шведів на Україну" (твір з часів гетьмана Мазепи).

ПРОФ. МИХАЙЛО БІРЖИШКА

литовський науковець і патріот, що перед другою світовою війною відвідував ЗДА та всюди пропаґував конечну потребу литовсько-українських тісних взаємин. Тепер перебуває в Лос Енджелес, Каліфорнія, куди прибув з европейської скитальщини. З нагоди 70-літніх Його уродин витали Ювілята литовці й українці.

• РОЗШУКИ •

КОСТЯНА ІВАНА, ДЕМЯНЦЯ ІЛЬКА, ГОРОВОГО САШКА —З Синівського району шукає **СКУБКО СОНЬКА. Писати:**

S. SKUBKO
320 East 22nd St., Lorain, Ohio.

• БЮРО - ПРАЦІ •

Українське Бюро Праці „ДОПОМОГА"
Aid Employment Office
220 E. 10th St., New York, N. Y.
Tel. GRamercy 7-8929

Урядові години 9-5 по полудні. Потребує на працю лісових робітників (добра оплата), домашніх робітниць, операторів до машин до шиття, жінок до фабричних робіт.

• ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ •

ПОЛТАВСЬКІ ВИШИВКИ **О. Пчілки** — десять великих кольорових аркушів. Тільки за $1.50 висилає

ANTON BILOUS
P. O. Box 201, New York 2, N. Y.

ВСЯЧИНА

ШІКАҐО ЗАРОБИЛО НА ПАРТІЙНИХ З'ЇЗДАХ 9,418,160 ДОЛЯРІВ

Підрахували, що під час цьогорічних з'їздів обох партій місто Шікаґо заробило $9,418,160. На з'їзд приїхали 22,819 осіб, вони зайняли були 12,010 готелевих кімнат. Демократичних гостей було менше від республіканців, але вони довше перебували на конвенції. Пересічно кожний демократ залишив у Шікаґо $250,88, а на кожну особу республіканця випадає тільки по $218,98.

НАЙСТАРШІ БЛИЗНЮКИ МАЮТЬ 91 РІК

Найстарші близнюки в ЗДА (а мабуть і в усьому світі) святкували 91 свої уродини. Вони називаються Роберт і Іда Мастіні. Панна Іда заявила: „Ми почуваємося дуже добре!" А її брат Роберт Мастін додав: „Звинні як коти!"

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В НІМЕЧЧИНІ

УКРАЇНСЬКИЙ ВИСТУП В ШТУТҐАРТІ

В рамах дискусійних зібрань Студій для Східньо-европейських питань при Радіо-Штутґарт (Німеччина) 13-го жовтня відбулася доповідь про працю радіовисильні „Вільна Европа" політичного дорадника Американського Комітету „Вільна Европа" п. Ґриффиса. Доповідач подав відомості про працю радіовисильні „Вільна Европа" та про політичні напрямні Американського комітету для вільної Европи. В дискусіях з гострою критикою радіопередач „Вільної Европи" виступали представники словаків (міністер Чернак) та німців (м. ін. кілька послів німецького парляменту).

З українського боку до голосу зголосився присутній на зібранню член Виконного Органу Української Національної Ради, ред. М. Лівицький, який сказав м. іншим таке:

„Пан Ґриффис сказав, що вільна Европа не може існувати, доки в Варшаві, Празі, Будапешті і Софії панує тоталітарний режим. На мою думку вільна Европа не може також існувати, доки цей режим панує в Києві, Мінску, на Кавказі, в Прибалтиці, а навіть і в Москві. Я сподіваюся, що пан Ґриффис поділяє мою думку, а коли він про це не згадував, то правдоподібно тому, що країни Совєтського Союзу не входять в обсяг діяльности Комітету і радіовисильні „Вільна Европа". Однак свобода мусить бути забезпечена однаково за всіми народами світу. І тому я дозволяю собі запитатися, з яких міркувань радіовисильня „Вільна Европа" не має передач українською і білоруською мовами, мовами кавказьких і балтійських народів, а навіть російською мовою? Створюється враження, ніби Комітет „Вільна Европа" поділяє народи на дві катеґорії: першого і другого сорту. До перших належать народи т. зв. держав-сателітів, до других — народи Совєтського Союзу. Тимчасом і одні і другі перебувають під гнітом совєтського режиму —з тою тільки різницею, що цей гніт для одних триває 8 років, а для других уже понад 30 років.

З українського боку на зібранню були також присутні пп. Тарас Бульба-Боровець, Роман Ільницький, Геннадій Которович й Олександер Гриценко. Ред. Роман Ільницький, забираючи слово в дискусії, підніс справу неясного ставлення Американського Комітету „Вільна Европа" до проблеми українських земель, що перед 1939 р. входили в склад Польщі. Він ствердив, що українці прагнуть відновити незалежну державу на всій своїй етнографічній території.

(Укр. Інформ-Бюро)

УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛОНІЇ В ПАРАНСЬКОМУ СВЯТІ

Як подає „Праця" ч. 43 від 7 листопада ц.р., на другу половину 1953 року припадає століття створення естада (провінції) Парана, як самостійної адміністративно - господарської одиниці. З цієї нагоди створена „Центральна Комісія для святкування століття Парани", і вже кілька місяців іде інтензивна підготовка до відмічення історичної дати.

Згідно з пляном Комісії, є вже передбачена участь поодиноких національних груп, як німців, італійців, японців, українців, поляків і др. та показ їх культурно-економічного вкладу в життя естадо. В рямцях участи національних груп у тих святкуваннях заплановано і одобрено проєкт, що кожна група подарує відповідну бібліотеку на рідній мові, поставить пропам'ятні таблиці в містах чи місцевостях поселення своїх земляків і т. п. В проєкті є також влаштування в Куритибі „Тижня національностей" з їх культурними і показовими виставами. Дальші подробиці будуть устійнені в найближчому часі на спільному засіданні згаданої „Центральної Комісії" з представниками національних груп.

Справа участи української колонії в тих святкуваннях була устійнена на конференції голови „Центральної Комісії" п. д-ра Невшона Карнейра, секретаря Виховання і Культури з репрезентацією української колонії в особах: Ген. Вікарія о. Климентія Прийми, о. Миколи Іванова ЧСВВ, о. Мелетія Камінського ЧСВВ і д-ра Йосифа Ділая. Між іншим,узгіднено, що цілу українську колонію репрезентуватиме на тих святкуваннях Товариство Прихильників Української Культури.

Посмертні Згадки

ХАРИШ ТЕОДОР, довголітній член Бр. св. О. Николая, від. 381 У. Н. Союзу, упокоївся в Бозі по короткій недузі 17. листопада 1952 р. Покійний уродився в 1889 р. в селі Потік, пов. Рогатин, З. Україна. Полишив у смутку жену Марію і дочки Катерину Собол, Анну Ліп і Ольгу Спефер. Похорон відбувся в Брукляні. — В. Й. П.!

М. Маркевич, секр.

ВОЛОДИМ. КИСІЛЕВСЬКИЙ, член від. 106 У. Н. С., помер 26. жовтня 1952 р. у 58. році життя, в Шікаґо, Ілл. Прибув до ЗДА 1949 р., а в члени вступив 30. жовтня 1950 р. Покійний походив з села Хлібичин Пільний, пов. Коломия, Україна. Полишив в смутку жену Тетяну, 3 дочки: Віру, Богданну і Христину, та одну внучку. Усі є членами УНС. Похорон відбувся 29. жовтня з погребового заведення до церкви св. О. Николая, а відтак на цвинтар св. О. Николая, при участі членів, родини та кревних. — В. Й. П.!

Г. Дацьків, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в суботу, 6. грудня, о год. 8-ій ввечорі, в Укр. Нац. Домі, 216 Гренд вул. Проситься кожного члена обовязково прийти хоч раз в рік, бо є важні справи до полагодження. Буде також вибір нового уряду. — Ю. Павчак, предс.; М. Баглай, фін. секр.; С. Глушко, кас.; М. Кіт, рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. „Українська Січ", від. 39, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 7. грудня, о год. 3-ій по полудні, в салі У. Н. Дому. Проситься всіх членів явитися на збори обовязково тому, що ці збори будуть останні перед річними зборами. — Управа.

• ВИСЛОВИ СПІВЧУТТЯ •

Вичитавши сумну вістку про смерть бл. п. Інж. **Т. ТОМОРУҐА** (а не маючи точної адреси) складаємо цією дорогою Високодостойній Родині по бл. п. Помершім вислови найщирішого співчуття.

З правдивою синівською покорою для Мамусі і Бабці.

Ю. К. Гарасимів
7951 Molson Street,
Montreal, Que., Canada.

ТАРЗАН, ч. 2963. Втеча при стовпі.

Наказавши привести до себе Тарзана й Кейлюка, Мераля казала Кейлюкові сказати їй, що він знає про чутки про бунт між в'язнями. „Я нічого не знаю, Величносте", він спокійно відповів.

„Ти брешеш, Кейлюче з Ратору", оскаженіло кричала Мераля. „М'Люнґо, прикуй його до стовпа і шмагай його, доки не промовить!"

Коли вартівники прив'язували Кейлюка до близького стовпа, Тарзан кинувся наперед. Кейлюк затримав його похмурим усміхом. „Ні, Тарзане! Чекай!"